

PREZENTIZEM MED ZDRAVSTVENIMI DELAVCI INVALIDI

doc. dr. Alenka Škerjanc, dr. med., spec. MDPŠ

19.05.2022

**V prihodnost na
izkušnjah preteklosti**

UVOD

Prezentizem

je prisotnost na delu tedaj, ko je delavec tako bolan, da bi bil lahko v bolniškem staležu

Delež prezentistov

Splošna populacija: 18 % - 61 %

Zdravstveni delavci: 44 % - 65 %

Zdravstveni delavci v UKC Ljubljana: 57 %

CILJ

Opredeliti dejavnike tveganja za prezentizem pri zdravstvenih delavcih - invalidih.

RO za prezentizem pri zdravstvenih delavcih invalidih glede na neinvalidne = 2,2; 95% CI=1.7-3.0, $p < 0,001$

Invalidnost

je trajna okvara zdravja, ki jo priznava Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, če se zaradi sprememb v zdravstvenem stanju, ki jih ni mogoče odpraviti z zdravljenjem ali ukrepi medicinske rehabilitacije, zavarovancu zmanjša zmožnost za zagotovitev oziroma ohranitev delovnega mesta oziroma za poklicno napredovanje. (Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2). Ur.l.RS, št. 96/12)

METODE ¹

Presečna raziskava

PREISKOVANCI:

zdravstveni delavci - invalidi v UKC
Ljubljana (389 / 5865 vseh zaposlenih
zdravstvenih delavcev)

OPAZOVANO OBDOBJE:
01.01.2010 – 31.12.2010

Odobritev etične komisije

METODE

Vprašalnik, 57 vprašanj

ODVISNA SPREMENLJIVKA: prezentizem

NEODVISNE SPREMENLJIVKE:
demografski dejavniki
življenjski dogodki
tveganja na delovnem mestu
psiho-socialni dejavniki
zdravstveno stanje
delovna zmožnost

Delitev vprašalnikov: glavne medicinske
sestre klinik, en opomnik

METODE ₂

Statistična analiza

	Vrsta analize
1	Deskriptivna statistika
2	Korelacije
3	hi-kvadrat test
4	Univariatna logistična regresija
5	Multivariatna logistična regresija

V prihodnost na
izkušnjah preteklosti

REZULTATI

183 (73,8 %) prezentisti

UKC Ljubljana: 57%

65 (26,2 %) neprezentisti

Odzivnost -

Invalidi: 248 / 389 (63,8 %)

UKC Ljubljana: 3379 / 5865 (57,6 %)

DEMOGRAFSKI DEJAVNIKI

- 75,0 % ženske
- 74,4 % starost > 50 let
- 79,2 % največ srednješolska izobrazba
- 78,5 % vsaj en otrok
- 82,1 % kadilci
- 83,1 % neto plača < slov. povpr. (1000 EUR)

REZULTATI ₂

UNIVARIATNA LOGISTIČNA REGRESIJA

- **Neto plača < 1000 EUR:** RO=2.3; 95% IZ=2.4-4.3, p<0,001
- **Delovna doba \geq 20 let:** RO=2.5; 95% IZ=1.2-5.6, p=0,018
- **Velike fizične obremenitve:** RO=2.4; 95% IZ=1.2-4.9, p=0,017
- Velike psihične obremenitve: RO=1.9; 95% IZ=1.0-2.7, p=0.041
- **Možnost izobraževanja:** RO=2.1; 95% IZ=1.2-3.9, p<0,001

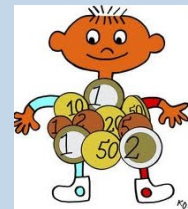
- **Zadovoljstvo z delom:** RO=3.5; 95% IZ=1.6-7.8, p=0,002
- **Slaba ocena lastnega zdravja:** RO=5.8; 95% IZ=2.7-12.3, p<0,001
- **Kronična bolezen:** RO=57.0; 95% IZ=24.4-133.2, p<0,001

- **Nižji osebni dohodek v času bolniške:** RO=13.1; 95% IZ=5.7-30.2, p<0,001

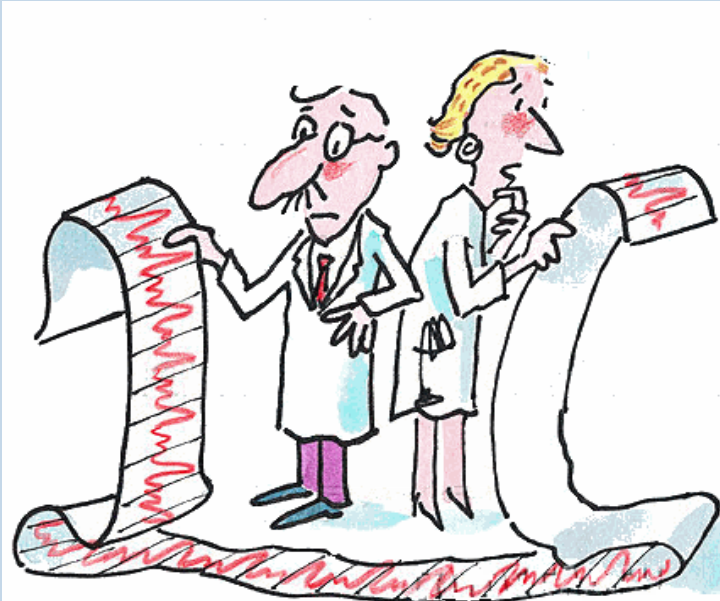
REZULTATI ₃

MULTIVARIATNA LOGISTIČNA REGRESIJA

- **Slaba ocena lastnega zdravja:** RO=4.2; 95% IZ=1.1-15.9, p=0,035
- **Kronična bolezen:** RO=31.0; 95% IZ=11.0-87.2, p<0,001
- **Nižji dohodek v primeru bolniškega staleža:** RO=7.0; 95% IZ=2.1-22.8, p=0,001

RAZPRAVA

- Višji delež prezentistov od pričakovanega

- Predpogoj: kronična okvara zdravja

VENDAR

- Izjemen pomen ekonomskih dejavnikov tveganja

PREDNOSTI IN OMEJITVE RAZISKAVE

PREDNOSTI

- visoka odzivnost

OMEJITVE

1. prostovoljno sodelovanje
2. časovni odlog in s tem povezan bias v poročanju

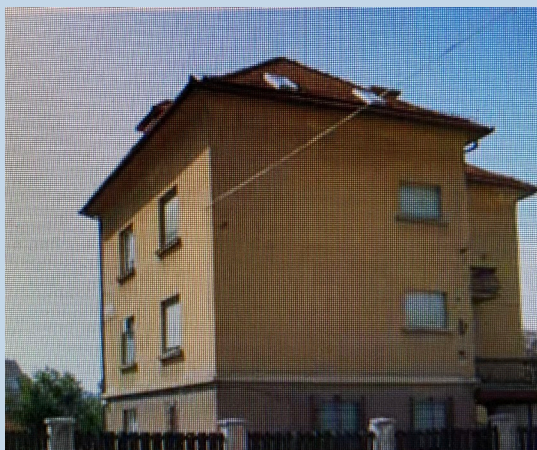

V prihodnost na
izkušnjah preteklosti

ZAKLJUČEK

- Epidemija prezentizma tudi med zdravstvenimi delavci - invalidi
- Rezultati so pomembni za načrtovanje promocije zdravja -
zdravstveni delavci s kroničnimi boleznimi in invalidi - potrebujejo izobraževanje
 - da se izboljšajo možnosti vrnitve na delo
 - da se **ustrezno prilagodijo delovna mesta** – prilagojena delovna mesta morajo biti prilagojena zmožnostim zdravstvenih delavcev in njihovim omejitvam
- Prospektivna kohortna raziskava je potrebna, da bi ocenili posledice prezentizma na kronične bolezni in invalidnost

Hvala za pozornost!